Bir özür problemimiz varsa…

Murat Coşkun: “İşim gereği sık sık seyahat etmekteyim. Diş etlerimde kanama problemim var ve doktora gitmeme rağmen bu devam ediyor. Seyahat sırasında başka mezhebe geçebilir miyim? Bunun için bir niyet söz konusu mu?”

Gebze’den İbrahim Bayhan: “Abdest aldığında sürekli dişi kanayan, doktora gittiği halde kanaması kesilmeyen birisi, nasıl abdest alır ve abdestini nasıl muhafaza eder?”

Kanama Durumu

Hanefi Mezhebi’ne göre, bedenden çıkan kan, çıktığı yerin dışına yayılmışsa abdesti bozar. Keza diş etinden çıkan kan, tükürükten fazla ise abdesti bozar.

Tükürükten az ise, rengi tükürüğe galebe etmemişse abdesti bozmaz. 1

Fakat kanama sürekli oluyorsa, bu durum özür haline gelmiş demektir. Doktora gitmek tavsiye edilir. Bu süreç içinde sürekli gelen kanamalar abdesti bozmaz. Tedavi süresi devam ederken, kesilmeyen kanamaları nazara almadan, varsa gerekli temizliğimizi veya bakımımızı yaptıktan sonra, abdestimizi alıp namazımızı kılabiliriz. Bu durumda her namaz vakti girince ayrıca abdest almalıyız.

Şafii Mezhebi’ne göre ise, bedenden çıkan kan ve sıvılar ön ve arka delikten gelmedikçe abdesti bozmaz. Ön ve arkadan ise kan da dâhil ne tür bir sıvı veya başka madde gelirse gelsin, abdesti bozar. Dolayısıyla bu mezhepte diş eti kanaması abdesti bozmaz. 2

Diğer Mezheplerden Yararlanma

Prensip olarak bir Müslüman, eimme-i erbaanın (dört imamın) mezheplerinden olmak şartıyla, herhangi birinin hükümleriyle amel edebilir. Bediüzzaman’a göre

amelimizin bir mezheb-i hakka muvafık gelmesi bize, makbul amel olarak kâfidir. 3 Bediüzzaman'ın bu yaklaşımı, Müslüman'a her mezhepten yararlanma imkânını getiriyor.

Fakat bunun için bazı şartlar vardır: Öncelikle kendi mezhebimizin görüşlerini, getirdiği kolaylıkları öğrenip yaşamamız daha sağlıklı olacaktır. Çünkü farklı mezheplere düzensiz gidiş gelişler, gittiğimiz mezhebin ilmihalini iyice öğrenmediğimizde, gün gelir, ibadetimizi boşa çıkaracak yollara girmemize sebep de olabilir.

Zamanla unutarak veya karıştırarak amelde hataya düşme veya hiçbir mezhebin savunamayacağı bir amel işleme gibi riskleri de karşımıza çıkarabilir. Çünkü iki mezhebin görüşlerini hafızada tutmak pek kolay değildir.

Bu sebeple, diğer mezheplerin görüşlerini keyfi olarak değil; kendinize göre ciddî ihtiyaçlar söz konusu olduğunda bir çözüm olarak tercih etmelidir. Meselâ abdestte kanama problemi yaşayan birisi, Hanefî Mezhebi'ne göre, her namaz vaktinde ayrıca abdest almakla bu problemi aşabilir. Bu mezhep böyle bir çözüm getirmiştir.

Ancak bu çözüm de kifayet etmiyorsa, meselâ her namaz vaktinde ayrıca abdest alması da ciddî problem oluyorsa, bu kişi bu ibadet için en baştan meseleye farklı bir çözüm getiren başka bir mezhebin şartlarına göre abdest almak suretiyle, namazını da o mezhebinin hükümlerine göre kılabilir.

Örnek Üzerinde

Bu durumda, hangi mezhebin içtihadına ihtiyacımız varsa, o meseleyi içine alan ibadeti de tamamen aynı mezhebin görüşlerine uygun şekilde yapmalıyız. Meselâ, sizin örneğinizi ele alalım: Diş eti kanamanız kesilmediğinde, Hanefi mezhebine göre zaten bu durum özür sayılıyor. Yani vakit girdiğinde abdestinizi yenice alıp kanama devam etse bile namazınızı kılabilirsiniz.

Fakat sürekli yollarda olan ya da hastalığı veya işi icabı her namaz vaktinde ayrıca abdest alması ciddî sıkıntı olan kişiler, baştan abdestini Şafii Mezhebi'ne göre almak, namazını Şafii Mezhebi'ne göre kılmaya niyetlenmek ve bu mezhebin abdest ve namaz şartlarına uymak suretiyle, abdest ve namazda kanama probleminden topyekûn kurtulabilirler.

Bu durumda bu mezhebin abdest ve namazla ilgili bütün şartlarını dikkate almak ve amel etmek durumundadırlar.

DUÂ

Allah’ım! Abdestimi, namazımı, niyazımı, ibadetimi, ubudiyetimi boşa çıkarma! Bizi müflis kılma! Bizi mücrim kılma! Bizi merdud kılma! Dertlerimize derman, hastalıklarımıza şifa, günahlarımıza mağfiret lütfeyle! Âmin.

Dipnotlar:

1- Mevsılî, el-İhtiyâr, I, 52.
2- Mâverdî, el-Hâvî, I, 199-200.
3- Sözler, s. 250.